

ПОЛІТИКА GREEN-МЕНЕДЖМЕНТУ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Харченко Тетяна Миколаївна*, кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової
Сумський національний аграрний університет

*ORCID 0000-0001-8967-4711

Дата надходження статті: 27.03.2026

Дата прийняття статті: 17.04.2026

Дата публікації статті: 29.05.2026

Вступ. Соціальна відповідальність громад є важливим чинником сталого розвитку, оскільки передбачає усвідомлення впливу спільноти на соціальне, економічне та природне середовище. Вона проявляється у відповідальному використанні ресурсів, підтримці місцевих ініціатив, збереженні довкілля та залученні населення до прийняття рішень.

Попри зростання наукового інтересу до проблематики сталого розвитку та екологізації управління, питання інтеграції GREEN-менеджменту у політику органів місцевого самоврядування в контексті їх соціальної відповідальності потребує подальшого теоретичного осмислення та емпіричного дослідження. Зокрема, недостатньо вивченими залишаються механізми інституціоналізації екологічних практик на локальному рівні, інструменти оцінювання їх ефективності, а також вплив таких практик на рівень довіри громади.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Питання удосконалення системи управління в органах місцевого самоврядування є предметом активних наукових досліджень. Так, Р. Августин та І. Демків [1] обґрунтовують необхідність модернізації управлінських підходів на локальному рівні, тоді як Н. Данилевич [3] акцентує увагу на важливості функціонального підходу як основи ефективного управління. Важливим напрямом є цифровізація управління, що розкрита у працях В. Зеліч, В. Гарькавої та М. Матвеева [5], які доводять її значення для забезпечення прозорості та ефективності діяльності органів влади. Екологічну складову управління та її інтеграцію у систему соціальної відповідальності обґрунтовано у дослідженнях Т. Харченко та Н. Стоянець [12]. Окрему увагу приділено питанням управління відходами на рівні територіальних громад, що висвітлено у працях І. Патцевої, О. Герасимчук та А. Кахукіної [10], які підкреслюють необхідність системного підходу.

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методологічних засад формування політики GREEN-менеджменту в органах місцевого самоврядування з урахуванням принципів соціальної відповідальності, а також визначення ключових напрямів її практичної реалізації.

Основний матеріал і результати. Менеджмент органу місцевого самоврядування – це система управлінських процесів, спрямованих на ефективне функціонування органів місцевого самоврядування, їх структур, ресурсів та діяльності в інтересах громади [4, с. 15]. Він охоплює планування, організацію, координацію, контроль і оцінку виконання.

Розглядаючи питання системи менеджменту органу місцевого самоврядування, не можна не взяти до уваги і закордонний досвід європейських країн. Дослідження, що вимірюють якість національних урядів, зазвичай спираються на шість складних показників, представлених у проєкті Світового банку «Всесвітні показники врядування» (WGI) [13, с. 48]. Шість показників WGI згруповані у три виміри врядування:

1. Процес, за допомогою якого обираються, контролюються та замінюються уряди: голос та підзвітність: ступінь, до якої громадяни можуть обирати свій уряд, свобода слова, свобода об'єднань та вільні

© Харченко Т. М., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

ЗМІ; політична стабільність та відсутність насильства: ймовірність дестабілізації уряду, включаючи насильство та тероризм.

2. Здатність управління ефективно формулювати та впроваджувати обґрунтовану політику: ефективність уряду (ЕУ): стосується якості реалізації державної політики; якість регулювання: здатність урядів впроваджувати нормативні акти, що сприяють розвитку приватного сектору;

3. Повага громадян та держави до інституцій, які регулюють економічну та соціальну взаємодію між ними: верховенство права: ступінь довіри агентів до забезпечення виконання закону (права власності, поліція, суди тощо); контроль корупції: ступінь, до якої державна влада здійснюється для отримання приватної вигоди.

Решта елементів Індексу ефективності державного управління (WGI), ефективність уряду та контроль корупції, справді є дуже важливими показниками належного управління на місцевому рівні аналізу. Якість реалізації державної політики є критичним компонентом належного управління на будь-якому рівні аналізу. Те саме стосується контролю над корупцією. З цих причин ми пропонуємо адаптацію структури WGI до рівня аналізу місцевого самоврядування, яка включає три показники (по одному, що відповідає кожному з вимірів:

1. Підзвітність (ПП): ступінь, до якої місцева влада виконує завдання розкриття відповідної та достовірної інформації про проведену політику та результати такої політики. Підзвітність також стосується легкості, з якою громадяни мають доступ до такої інформації. Прозорість – це засіб, за допомогою якого державні установи залишаються підзвітними.

2. Ефективність уряду (ЕУ): якість у розробці та впровадженні політики, включаючи належне фінансове управління державними доходами, управління державним боргом, бюрократичні затримки, електронне урядування тощо. Це найбільш технічний компонент належного управління.

3. Контроль над корупцією (КК): ступінь, до якої місцеві голови здійснюють владу на благо громади, а не для особистої вигоди. Належне управління передбачає етичну поведінку та виключає будь-які види корупційної практики.

Таким чином, виходячи з вищевикладеного, система менеджменту селищної ради – це сукупність принципів, структур, процесів і методів управління, які забезпечують ефективну діяльність органів місцевої влади відповідно до законодавства, потреб громади та стратегічних цілей розвитку територіальної громади.

За результатами оцінки системи менеджменту Миколаївської селищної ради Сумського району Сумської області, можна зробити роботу селищної ради більш сучасною та відкритою, якщо впровадити цифрові рішення, які спростять спілкування з мешканцями й зроблять діяльність ради прозорою.

1. Електронна платформа для участі громади: Створення онлайн-платформи, де мешканці можуть подавати свої пропозиції, ідеї, скарги та питання. Це може включати функцію голосування за місцеві проекти або ініціативи, що сприятиме залученню громади до процесу прийняття рішень.

2. Система управління проектами: Впровадження системи управління проектами для планування, виконання та моніторингу місцевих ініціатив [2]. Це дозволить ефективно відстежувати прогрес, терміни виконання та бюджет.

3. Прозорість бюджету: Розробка онлайн-системи для публікації інформації про бюджет селищної ради, витрати та фінансові звіти. Це дозволить мешканцям слідкувати за фінансуванням проектів та ініціатив, підвищуючи довіру до влади.

4. Мобільний додаток для громади: Розробка мобільного додатку, де мешканці можуть отримувати актуальну інформацію про події, новини, а також мати можливість звертатися до селищної ради з питаннями чи пропозиціями.

5. Впровадження системи електронного документообігу: Це дозволить оптимізувати робочі процеси в селищній раді, зменшити паперову тяганину та підвищити ефективність обробки документів.

6. Навчальні програми для персоналу: Регулярне проведення тренінгів та семінарів для працівників ради з метою підвищення їхньої кваліфікації у сферах управління, комунікацій та новітніх технологій.

Ці впровадження можуть суттєво поліпшити роботу селищної ради, зробити її більш відкритою та доступною для мешканців, а також підвищити ефективність управлінських процесів.

Відповідно до Цілей Сталого Розвитку і в контексті розвитку Стратегічної Програми розвитку Сумської області до 2027 року [6] та стратегічної Програми розвитку Миколаївської громади, хотіли акцен-

тувати увагу управлінському елементі екологічної відповідальності селищної ради, зокрема на впровадженні політики GREEN-менеджмент.

Політика GREEN-менеджменту буде спрямована на формування екологічних заходів і просвітницької діяльності щодо розуміння значення відповідального споживання, що передбачає Ціль Сталого розвитку 12. Ціль Сталого розвитку 12 охоплює два основні напрями, які є щільно пов'язаними, – зниження ресурсоемності економіки та забезпечення екологічної безпеки [12]. Ефективне управління природними ресурсами, а також методи утилізації відходів і забруднюючих речовин є важливими цільовими показниками у досягненні цієї мети.

У Європейській Союз політика Green-менеджменту на місцевому рівні реалізується через підвищення кваліфікації персоналу та впровадження екологічних стандартів. Досвід Німеччина і Швеція показує ефективність навчання службовців і розвитку комунікацій для реагування на екологічні виклики. Польща активно розвиває міжнародну співпрацю громад. Це підтверджує важливість комплексного підходу до Green-менеджменту в органах місцевого самоврядування.

Дана політика GREEN-менеджменту буде включати наступні елементи в системі менеджменту селищної ради: розширювати професійні знання та вдосконалювати практичні навички персоналу в галузях права, управління та техніки; розвивати фахові компетенції для реагування на складні екологічні виклики шляхом ефективної комунікації та міжнародної співпраці; удосконалювати підходи та інструменти вирішення проблем і прийняття управлінських рішень, особливо в контексті екологічної тематики.

Також були сформовані основні складові елементи Політика GREEN-менеджменту (PGM) селищної ради (Рис. 1).

Для запровадження Політики GREEN-менеджменту (PGM) у Миколаївській селищній раді важливо розуміти напрями, на яких ґрунтується дана політика. Серед них основними є такі (Рис. 2).

Носієм соціальної та екологічної культури є персонал селищної ради, у поведінці якого утвердженні принципи відповідального ставлення до довкілля, готовності вирішувати ті або інші соціально-економічні задачі. Виходячи з вищесказаного, нами було запропоновано заходи щодо імплементації Політики GREEN-менеджменту, що передбачає проведення щоденних практик з турботи про природу, зменшення витрати та вплив на навколишнє середовище, виховання соціально-відповідальних працівників:

1. Організація сортування відходів в офісі. Підприємство має впровадити власну систему роздільного збору сміття. Для цього слід придбати відповідні контейнери та укласти договір зі спеціалізованими компаніями на вивезення відходів. Важливим є проведення просвітницької кампанії та навчальних заходів для працівників щодо правильного сортування.

2. Створення екологічних ініціатив серед персоналу. Доцільно сформувати неформальні еко групи з працівників, які на волонтерських засадах ділитимуться знаннями та власним прикладом стимулюватимуть колег до зменшення негативного впливу на довкілля. Мета – сформувати екологічно свідомі звички, що виходять за межі офісу. Такі групи також можуть обмінюватися інформацією про здорове харчування, фізичну активність і в цілому сприяти формуванню здорового способу життя.

3. Скорочення використання паперу. Запровадження електронного документообігу допоможе значно зменшити споживання паперу. Наприклад, сервіс «Вчасно» дозволяє швидко обмінюватися документами онлайн, заощаджуючи ресурси, час і кошти. Такий підхід формує у працівників звички екологічно відповідальної поведінки.

4. Використання багаторазового посуду. Для зменшення впливу пластику на довкілля, підприємство може придбати багаторазовий посуд і терм чашки для працівників, тим самим мінімізуючи використання одноразових виробів.

5. Корпоративний університет – це внутрішній навчальний центр селищної ради, який сприяє професійному розвитку працівників. Підтримуватимуть зростання управлінських навичок, укріплюватимуть корпоративну культуру та цінності, розвиватимуть таланти співробітників і створюватимуть сприятливу атмосферу для генерації та реалізації інноваційних ідей.

Основним принципом філософії політики GREEN-менеджменту є практика сегрегації відходів. Процес роздільного збору вимагає класифікації відходів на окремі групи: скло, папір та картон, метали, батареї та лампочки та пластмаси. Переважний компонент складають тверді побутові відходи – щоденне сміття, що утворюється в домогосподарствах, що охоплює шість основних категорій: органічні

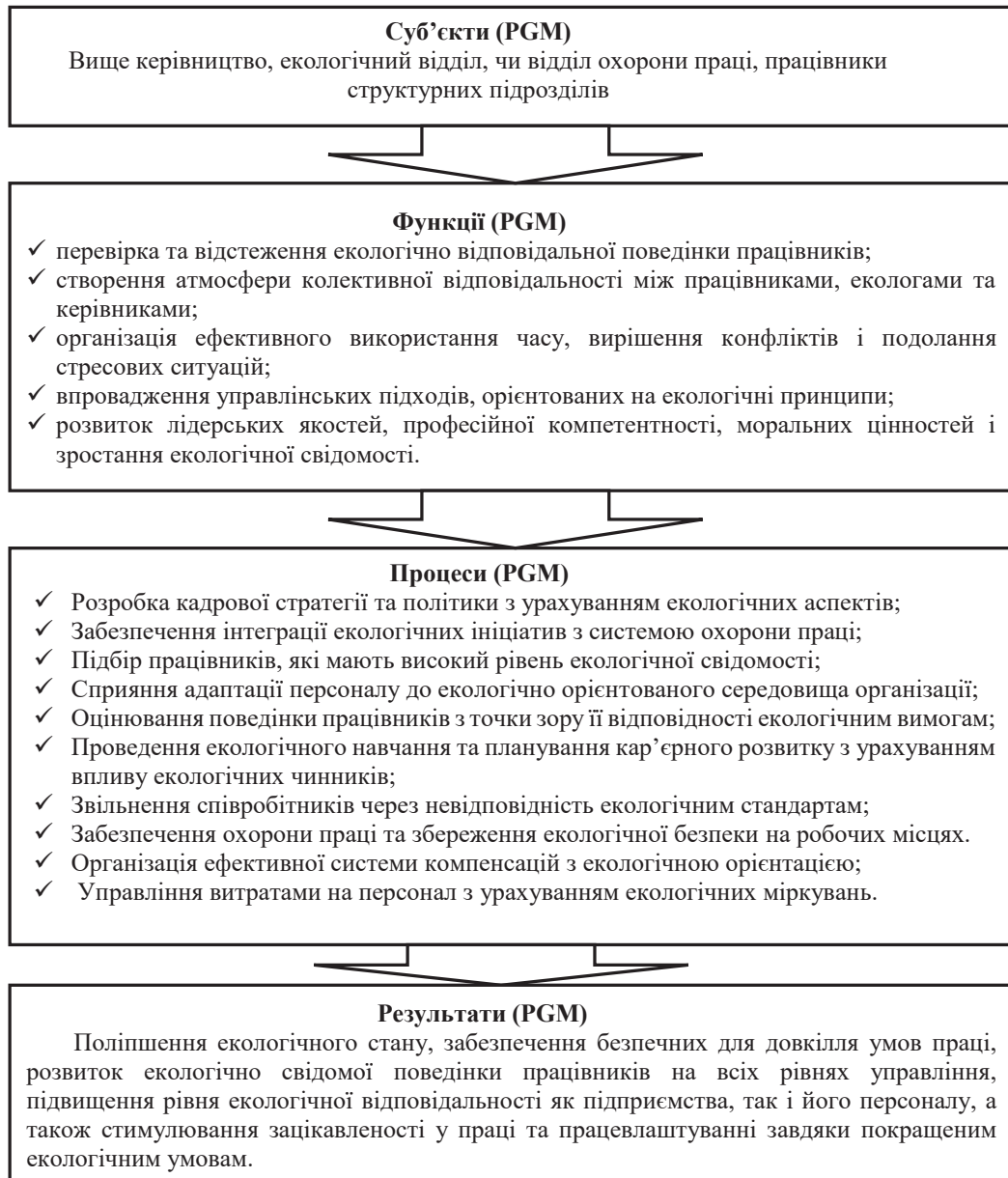

Рис. 1. Основні складові елементи Політика GREEN-менеджменту

Джерело: розроблено автором на основі власних досліджень та джерел [7, 8, 9, 14]

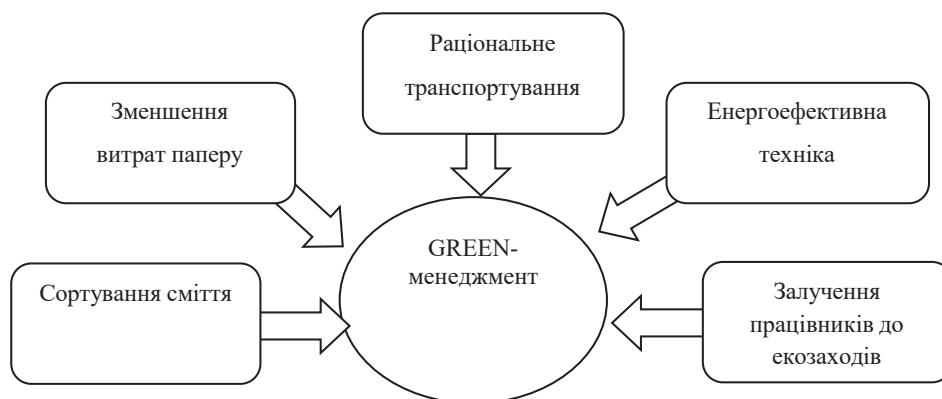

Рис. 2. Напрямки заходів Політики GREEN-менеджменту (PGM)

Джерело: розроблено автором на основі власних досліджень, [15]

відходи, папір та картон, пластмаси, скло та щебінь, метали та різні відходи. Замість того, щоб покладатися на імпорт цінних матеріалів з-за кордону, значно вигідніше займатися повторним використанням та ефективною переробкою.

Зауважимо, якщо селищна рада внесе на переробку одну тонну макулатури, ця дія зменшить обсяг відходів на звалищах на 3 кубометри. Переробка сингулярного алюмінію може заощадити кількість електроенергії, еквівалентну енергії, споживаної телевізором, що працює протягом трьох годин. Крім того, електроенергії, що зберігається при переробці скляної пляшки, достатньо для живлення 100-ватної лампочки тривалістю чотири години. Найбільший потік відходів – тверді комунальні відходи (ТПВ): щоденні відходи наших домогосподарств [11]. Він складається з 6 основних груп продуктів: біовідходи, папір і картон, пластмаси, скло і щебінь, метали та інші відходи. Замість того, щоб імпортувати цю цінну сировину та ресурси з інших частин світу, має сенс їх повторно використовувати та ефективно переробляти. Виробництво товарів з вторинної сировини помітно знижує витрату ресурсів.

Цінним кроком для започаткування сортування сміття є створення ціннісного підходу шляхом:

1. Чітко визначити засоби комунікації і розпочати інформування працівників селищної ради, сільських старости та населення щодо впровадження політики сортування сміття. Довести до відома, що внесок кожного працівника є складовим елементом управління [11]. 2. Провести роз'яснювальні заходи стосовно користі екологічному середовищі, бюджету ради і самим працівникам. 3. Передбачити висвітлення інформації на офіційному корпоративному сайті.

Відповідно до попередньо проведених дослідженнях, відсотковий вміст сміття має такий вигляд з відповідним тоннажем у Миколаївській селищній раді (Табл. 1).

Таким чином, дохід за вторинну переробку сміття (тобто сортування та здачу) буде становити 622000 грн. у рік. Для організації щодо зберігання відсортованого сміття та його вивезення необхідно закупити спеціальні баки. Для організації щодо зберігання відсортованого сміття та його вивезення необхідно закупити спеціальні баки.

З метою підтримки даного проєкту селищна рада проводитимемо освітні сесії навчальні заняття, акції, по збору сміття і на території прилеглих сіл, що входять до ОТГ. Розглянемо витрати проєкту (Табл. 2).

Баки для збору сміття з розділами – це ємність багаторазового використання (термін використання 8 років). Бак матиме такі відділення: перший – папір; другий – пластик, метал та скло; третій – залишкове сміття. На кришці обов'язково буде схематичне пояснення.

Таблиця 1

Розподіл відходів вторинної сировини

Вид матеріалів	Відсотковий вміст, %	Маса відходів, т	Ціна за тонну, грн.	Дохід від здачі вторинної сировини, грн.
Папір	30	120	3100	372000
Пластик	27	80	2900	232000
Скло	3	20	900	18000
Залишкове сміття	40	70	–	–
Сума				622000,0

Джерело: побудовано автором на основі оперативних даних Відділу житлово-комунального господарств, транспорту та благоустрою Миколаївської селищної ради

Таблиця 2

Розрахунок загальних витрат

Вид витрат	Вартість	Кількість	Загальні витрати, грн.
Контейнери роздільного збору сміття для офісу	500 грн/шт	100 шт	50000,00
Загальні контейнери збору сміття	5000 грн/ шт	50 шт	250000,00
Послуги вивезення сміття	1500 грн	12 місяців	18000,00
Тренінги та навчання, грн	35000	За графіком	35000,00
Організація акцій по поширенню принципів політики GREEN менеджменту, грн	5000	2 рази на рік	10000,00
Сума			363000, 00

Джерело: побудова автором на основі власних досліджень та рекомендацій Відділу житлово-комунального господарств, транспорту та благоустрою Миколаївської селищної ради

Баки для збору сміття з розділами – це ємність багаторазового використання (термін використання 8 років). Бак матиме такі відділення: перший – папір; другий – пластик, метал та скло; третій – залишкове сміття. На кришці обов'язково буде схематичне пояснення.

Баки загального призначення будуть направлені для зберігання відходів вторинного походження до моменту їх вивезення контрагентами. Кількість у наборі становить 3 штуки, об'ємом – 1100 л.

Зрозуміло, просте встановлення баків не принесе відразу результатів, тому перш за все необхідно прописати нові цінності, донести важливість проекту до працівників. Цінності підприємства необхідно розміщувати (на телевізорах, корпоративних порталах тощо), щоб працівники завжди мали пам'ятку мету діяльності Політики GREEN-менеджменту. Проведення тренінгів щомісяця на тематику виховання екологічної відповідальності працівника, про наслідки безвідповідальної діяльності та важливість працівника завдяки його діяльності.

При визначенні сортування сміття користуємось найбільш відомим та широко використовуваним методом NPV. Чиста приведена вартість (NPV (Net Present Value) дає змогу визначити нижню межу прибутковості проекту та використовувати її як критерій при виборі найбільш ефективного, тобто визначити абсолютну величину ефекту від реалізації запропонованого проекту.

Враховуючи турбулентні умови, середовище всередині України, ставку дисконтування необхідно брати не менше 35 %. Загальними витратами проекту було визначено 363000,00 грн. Основним доходом від впровадження проекту є збут сміття у розмірі 372000,0 грн. Отже, загальний дохід у рік становитиме 622000,0 грн. У проекті закладено період окупності у 3 роки.

Розрахований індекс прибутковості становитиме 1,4, що є більшим за одиницю, а отже, проект є ефективним. Кінцевим показником розрахунку ефективності є термін окупності інвестицій (дисконтований) або період окупності проекту. Він визначається як період, у якому акумульовані дисконтовані доходи перевищують вартість інвестицій.

До основних переваг впровадження політики GREEN-менеджменту належать дисциплінованість в екологічному та соціальному напрямку, підвищення рівня обізнаності та свідомості працівників, а також їх мотивування щодо екологічно відповідального пакування продуктів. Важливими позитивними результатами є розвиток корпоративної культури селищної ради, формування екологічно орієнтованих цінностей, активне застосування екологічних практик у повсякденній діяльності та підвищення репутації Миколаївської селищної ради.

Водночас впровадження GREEN-менеджменту супроводжується певними недоліками, серед яких варто виділити несприйняття працівниками і старостами сіл нової політики, що може ускладнювати процес її реалізації. Додатковими перешкодами є незручності, пов'язані з відсутністю сортувальних баків у селищній раді та на прилеглих територіях, а також сформований менталітет працівників і жителів громади, який потребує поступової трансформації.

Виходячи з вищесказаного, був розроблений функціональний підхід Політики GREEN-менеджменту для Миколаївської селищної ради (Табл. 3).

Таким чином, удосконалена система менеджменту селищної ради, яка спрямована на запровадження політики GREEN-менеджменту, матиме не лише економічний ефект, а й соціальний – підвищить рівень еколого-релевантної поведінки працівників, формуватиметься високий рівень екоосвідомості населення громади.

Висновки. Запропоновані альтернативні напрямки розвитку цифрові інструменти – електронна платформа для участі громади, система управління проектами, відкритий бюджет, мобільний застосунок, електронний документообіг та навчальні програми для персоналу – створюють умови для більшої прозорості, залучення жителів та підвищення ефективності управлінських рішень.

Окрему увагу в рамках модернізації системи управління приділено екологічному напрямку – політиці GREEN-менеджменту. Цей підхід не лише відповідає Цілям сталого розвитку, зокрема Цілі 12, а й створює умови для формування екологічно відповідальної корпоративної культури, активного залучення громади до практик роздільного збору відходів та зменшення негативного впливу на довкілля.

Запропоновані заходи дозволили окреслити як переваги: дисциплінованість в екологічному та соціальному напрямку, розвиток корпоративної культури селищної ради; формування цінностей, застосування екологічних практик, підвищення репутації Миколаївської селищної ради.

Завдяки комплексному функціональному підходу селищної ради громада не лише покращить стан довкілля, але й формуватиме приклад для інших населених пунктів у питаннях удосконалення системи менеджменту та досягнення цілей сталого розвитку.

Перспективний функціональний підхід Політики GREEN-менеджменту

Функція управління	Опис реалізації у діяльності селищної ради
Планування	<ul style="list-style-type: none"> – Розробка стратегії з роздільного збору сміття. – Планування розміщення контейнерів для сортування. – Визначення джерел фінансування екологічних ініціатив. – Формування календарного плану інформаційно-просвітницьких заходів.
Організування	<ul style="list-style-type: none"> – Розподіл обов'язків між підрозділами ради та комунальними підприємствами. – Створення партнерства із компаніями з вивезення/переробки відходів. – Організація освітніх заходів, акцій та інформаційної кампанії. – Забезпечення технічних засобів: баки, таблички, буклети.
Мотивація	<ul style="list-style-type: none"> – Проведення конкурсів для мешканців та шкіл щодо сортування сміття. – Надання бонусів або заохочень для ОСББ, бізнесів та активістів. – Популяризація історій успіху мешканців/громад через соціальні мережі – Підтримка ініціатив молоді та екологічних волонтерів.
Контроль	<ul style="list-style-type: none"> – Регулярний моніторинг стану сортування на території громади. – Аналіз статистичних даних про зібрані відходи. – Реагування на скарги та пропозиції жителів. – Застосування адміністративних заходів у разі порушень правил

Джерело: сформовано автором на основі власних досліджень

Перспективним напрямом подальших наукових розвідок є обґрунтування та розробка моделей поведінкової трансформації персоналу органів місцевого самоврядування та населення громади з метою формування екологічної культури та практик відповідального споживання. Необхідність такого дослідження зумовлена тим, що ефективність впровадження політики GREEN-менеджменту значною мірою залежить не лише від інституційних змін, а й від глибинної трансформації ціннісних орієнтацій, мотивацій та щоденних поведінкових практик суб'єктів управління і членів громади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Августин Р., Демків І. Удосконалення системи менеджменту в органах місцевого самоврядування на прикладі управління розвитком локальних інтегрованих структур. *Академічні візії*. 2023. № 16. DOI: <https://doi.org/10.5281/ZENODO.8022892>
2. Гринчишин І., Перетятко Л. Управління людськими ресурсами в органах місцевого самоврядування: тенденції та проблеми. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.11.19>
3. Данилевич Н. Функціональний підхід до управління у системі місцевого самоврядування в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. №31. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-37>
4. Джегур Г. В., Стілл, А. В. Особливості публічного управління соціально-економічним розвитком громад в умовах сучасних викликів. *Публічне управління*. 2025. № 4 (41). С. 13–26. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2024-4\(41\)-2](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2024-4(41)-2)
5. Зеліч В. В., Гарькава В. Ф., Матвеев, М. Е. Цифровізація системи менеджменту підприємства в умовах глобалізаційних змін. *Ефективна економіка*. 2023. № 2. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.2.42>
6. Калачевська Л.І. Інноваційний розвиток сільських територій: Наукові основи, стан та перспективи: *монографія*. Суми: ФОП Литовченко Є.Б. 2019. URL: <https://repo.snau.edu.ua/bitstream>
7. Кар-Пушич, Д. Розробка гібридної гнучкої моделі управління в органах місцевого самоврядування. *Tehnicky vjesnik – Technical Gazette*. 2020. № 27 (5). DOI: <https://doi.org/10.17559/TV-20190205140719>
8. Колосок А., Бичук І. Менеджмент соціальних послуг територіальної громади в умовах воєнного стану. *Ввічливість. Humanitas*. 2022. № 3. С. 92–99. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.3.13>
9. Ключник Л. Діяльність органів місцевого самоврядування у світлі сучасних викликів: проблеми та перспективи. *Економічний розмах*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/185-19>
10. Патцева, І., Герасимчук, О., Кахукіна, А. Системний підхід управління відходами об'єднаних територіальних громад. *Екологічні науки*. 2022. № 43(4), С. 181–184.
11. Полторак А., Мельник О., Баришевська І., Ігнатенко Ж. Альтернативні джерела фінансування розвитку об'єднаних територіальних громад. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*, 2021. № 110 (2), с. 4–10. DOI: [https://doi.org/10.31521/2313-092X/2021-2\(110\)](https://doi.org/10.31521/2313-092X/2021-2(110))
12. Харченко, Т., Стоянець, Н. Екологічні складові в системі менеджменту корпоративної соціальної відповідальності. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-92>
13. Keretsman, N. I. Improvement of the management mechanism of the development of territorial communities in the conditions of modern challenges. *Regional Economy*. 2023. № 2 (108), с. 41–49. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2023-2-4>

14. Kulinska, A., Husarina, N. Improvement of the Functioning of the Local Self-Government System in Conditions of Post-War Reconstruction of the Country. *Economics: time realities*, № 4 (74), с. 29–37. DOI: <https://doi.org/10.15276/ETR.04.2024.4>

15. Tkachenko, V., & Kharchenko, T. Information provision of the natural resources use by agricultural enterprises as a component of social responsibility. *Market Infrastructure*. 2020. № 40. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct40-52>

REFERENCES:

1. Avhustyn R. and Demkiv I. (2023). “Improving The Management System In Local Government Bodies, Based On The Example Of Managing The Development Of Local Integrated Structures”. *Akademichni vizii*. vol. 16. DOI: <https://doi.org/10.5281/ZENODO.8022892>

2. Hrynchyshyn I. and Peretiatko L. (2021). “Human Resource Management In Local Government Bodies: Trends And Challenges”. *Efektivna ekonomika*. vol. 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.11.19>

3. Danylevych N. (2021). “A Functional Approach To Management In The Local Government System In Ukraine”. *Ekonomika ta suspilstvo*. vol. 31. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-37>

4. Dzhehur H. V. and Still, A. V. (2025). “Features Of Public Management Of The Socio-Economic Development Of Communities In The Context Of Contemporary Challenges”. *Publichne upravlinnia*. vol. 4 (41). pp. 13–26. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2024-4\(41\)-2](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2024-4(41)-2)

5. Zelich V. V., Harkava V. F. and Matveiev, M. E. (2023). “Digitalisation Of The Enterprise Management System In The Context Of Globalisation”. *Efektivna ekonomika*. vol. 2. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.2.42>

6. Kalachevska L.I. (2019). “Innovative Development of Rural Areas: Scientific Foundations, Current Status and Prospects”: monograph. Sumy: FOP Lytovchenko Ye.B. Available at: <https://repo.snau.edu.ua/bitstream>

7. Kar-Pushych, D. (2020). “Development Of A Hybrid Flexible Management Model In Local Government Bodies”. *Tekhnichni vjesnik – Technical Gazette*. vol. 27 (5). DOI: <https://doi.org/10.17559/TV-20190205140719>

8. Kolosok A. and Bychuk I. (2022). “Management Of Social Services In Local Communities Under Martial Law”. *Vvichlyvist. Humanitas*. vol. 3. pp. 92–99. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.3.13>

9. Kliuchnyk L. (2023). “The Activities Of Local Self-Government Bodies In The Light Of Contemporary Challenges: Problems And Prospects”. *Ekonomichniy rozmkh*. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/185-19>

10. Pattseva, I., Herasymchuk, O. and Kakhukina, A. (2022). “Systematic Approach To Waste Management In Amalgamated Territorial Communities”. *Ekolohichni nauky*. vol. 43 (4), pp.181–184.

11. Poltorak A., Melnyk O., Baryshevska I. and Ihnatenko Zh. (2021). “Alternative Sources Of Funding For The Development Of Amalgamated Territorial Communities”. *Visnyk ahrarnoi nauky prychnornomia*, vol. 110 (2), pp. 4–10. DOI: [https://doi.org/10.31521/2313-092X/2021-2\(110\)](https://doi.org/10.31521/2313-092X/2021-2(110))

12. Kharchenko, T. and Stoyanets, N. (2023). “Environmental Components In The Corporate Social Responsibility Management System”. *Ekonomika ta suspilstvo*. vol. 48. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-92>

13. Keretsman, N. I. (2023). “Improvement Of The Management Mechanism Of The Development Of Territorial Communities In The Conditions Of Modern Challenges”, *Regional Economy*. vol. 2 (108), pp. 41–49. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2023-2-4>

14. Kulinska, A., and Husarina, N. (2024). “Improvement of the Functioning of the Local Self-Government System in Conditions of Post-War Reconstruction of the Country”, *Economics: time realities*, vol. 4 (74), pp. 29–37. DOI: <https://doi.org/10.15276/ETR.04.2024.4>

15. Tkachenko, V., & Kharchenko, T. (2020). “Information Provision Of The Natural Resources Use By Agricultural Enterprises As A Component Of Social Responsibility”, *Market Infrastructure*. vol. 40. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct40-52>

УДК 352:504:005.336.4

JEL H70, M14, Q56

Харченко Тетяна Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової, Сумський національний аграрний університет. **Політика GREEN-менеджменту в контексті соціальної відповідальності органу місцевого самоврядування.**

У статті розглянуто теоретичні та прикладні аспекти формування політики GREEN-менеджменту в органах місцевого самоврядування в контексті соціальної відповідальності. Визначено сутність GREEN-менеджменту як інструменту підвищення екологічної ефективності управлінських процесів та формування екологічно орієнтованої управлінської культури. Проаналізовано особливості системи менеджменту органу місцевого самоврядування та обґрунтовано необхідність інтеграції екологічних підходів у процес прийняття управлінських рішень. Досліджено можливості впровадження цифрових інструментів для підвищення прозорості, підзвітності та ефективності діяльності селищної ради. Запропоновано основні складові політики GREEN-менеджменту, зокрема функції, процеси, суб'єкти та результати її реалізації. Обґрунтовано доцільність впровадження системи роздільного збору відходів

як ключового елементу екологічної політики громади та здійснено оцінку економічної ефективності відповідного проєкту. Визначено переваги та ризики реалізації політики GREEN-менеджменту, а також окреслено напрями її подальшого розвитку з урахуванням принципів сталого розвитку.

Ключові слова: GREEN-менеджмент, місцеве самоврядування, соціальна відповідальність, сталий розвиток, екологічна політика, управління відходами, цифровізація, публічне управління, екологічна культура, ефективність управління.

UDC352:504:005.336.4

JEL H70, M14, Q56

Tetyana Kharchenko, PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management named after Professor L.I. Mikhailova, Sumy National Agrarian University. **GREEN management policy in the context of social responsibility of local government.**

The article examines the theoretical and practical aspects of forming GREEN management policy in local self-government bodies within the context of social responsibility. The aim of the study is to systematically summarise theoretical approaches and develop practical recommendations for the implementation of GREEN management policies at the local level, taking into account the principles of openness, accountability and efficiency. It is argued that local authorities act not only as administrative bodies but as active agents of change, capable of integrating environmental, economic and social priorities into the practice of public administration. The main focus is on establishing the conceptual foundations of GREEN management policy as a systematic and integrated tool for combining the environmental, social and governance components of local community development. The essence of GREEN management is defined as a factor in enhancing the environmental efficiency of governance processes and fostering an environmentally oriented governance culture. The necessity of transitioning to a management model based on the principles of sustainable development, rational use of resources and the fostering of environmentally responsible behaviour among both public officials and the community population is demonstrated. The features of the local government management system and the potential for using digital tools to enhance the transparency of governance have been analysed. The study has resulted in a comprehensive vision of the structure of GREEN management policy, identified its key elements and implementation directions, and justified the feasibility of introducing a separate waste collection system as an important tool of the community's environmental policy. The summarised results confirm that the implementation of environmentally oriented management approaches contributes to improving the quality of public administration, strengthening trust in local authorities, and ensuring long-term socio-economic benefits for the development of local communities.

Key words: green management, local government, social responsibility, sustainable development, environmental policy, waste management, digitalisation, public administration, environmental culture, management effectiveness.